

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΘ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Α')

Ἀθήνα, 15 τοῦ Μάρτη 1922

ΑΡΙΘ. 757 (ΦΥΛ. 6)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ : Κ. Χαριτάκη. «Ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως».
ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ : Ἡ ὥραία ζωή.
ΙΣΙΔ. ΚΑΡΑΡΗ : Μιά μέρα στή στάνη.
ΙΠΠΟΔΥΤΟΣ : Ὁ Μπράντες.
Σ. ΚΑΡΑ.Ι ΣΚΑΚΗ : Βραδυή θλίψη.

Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα καὶ ΠΡΑΓΜΑΤΑ.

Κ. ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ : Ἀνέκδοτα γράμματα πρὸς τὸν Νείντριχ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ : Νεοελληνική φιλολογία. — Ξένη φιλολογία. — Νέα βιβλία. — Περιοδικά. — Χωρὶς γραμματόσημο.

Γ. ΧΑΡΙΤΑΚΗ : «Ἡ ΕΚΑΝΤΟΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ»

Ἡ ἀστική τάξη ἐννοεῖ νὰ πανηγυρίσῃ τὴ νίκη τῆς. Ἡ συμπλήρωση μιᾶς ἑκατονταετίας ἀπὸ τὸ 1821 παρουσιάζεται σὰ μιὰ καλὴ εὐκαιρία ποὺ ἡ ἀστική μας τάξη ἐννοεῖ νὰ τήνε ξεμελαλλεψῇ γιὰ νὰ δείξῃ τί κέρδισε ὁ λαὸς σὲ ὕλικὴ καὶ πνευματικὴ πρόδοο κάτω ἀπὸ τὸ καθεστῶς ποὺ συντρίβοντας τὴν τούρκικη κυριαρχία καὶ τὸ σύμμαχό τῆς ἑλληνικὸ κοτζαμπασισμὸ κατωρθώσε κείνη νὰ θεμελιώσῃ. Ἡ συμπλήρωση αὐτῆς τῆς ἑκατονταετίας, νομίζει ὁ κ. Χαρ. πὼς ἀποτελεῖ τὴν εὐκαιρία γιὰ μιαν παλλαϊκὴν ἀγαλλίασιν καὶ χαρὰν, γιὰ θαυμασμὸν τῆς ἐθνικῆς παλλιγενεσίας καὶ τέλος γιὰ μιαν ἀναμέτρῃσιν καὶ ἐπίδειξιν τῶν ἔκτοτε ἐπιτελεσθέντων εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς ζωῆς.

Χωρὶς νὰ θελήσῃ κανεὶς νὰ διαφωνήσῃ ριζικὰ μὲ τὸν κ. Χ. μπορεῖ ὡς τόσο νὰ ἔχῃ μερικὰ ἀφιβολίες ποὺ πηγάζουσι ἀπὸ αὐτὴ τὴ φύσιν τοῦ πανηγυρισμοῦ. Ὁ κ. Χ. ἐλπίζει μιὰ παλλαϊκὴ ἀγαλλίαση καὶ χαρὰ. Ἐμεῖς ἀφιβάλλομε ἀν οἱ γιορτῆς ποὺ ἐτοιμάζονται, ὅσο καλὰ κι ἂ διοργανωθοῦνε, εἶναι δυνατὸ νὰ προσλάβουσι χαρακτῆρα παλλαϊκῆς, ἀγαλλίασης καὶ χαρᾶς. Ὅσο κι ἂν εἶναι βέβαια σημαντικὸ τὸ γεγονός τῆς ἐθνικῆς λευτεριάς, ἐξμπορεῖ ὅμως σήμερα νὰ ἐνθουσιάζῃ τὸ λαὸ καὶ νὰ τονε σπρώξῃ σὲ πανηγύρια. Ἐδῶ καὶ πέντε δέκα χρόνια ἴσως θὰ εἶταν δυνατὸ νὰ προκαλέσομε λαϊκὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ συγκίνησιν γαργαλλίζοντας τὸ αἶσθημα τῆς ἐθνικῆς ἰδέας. Σήμερα ὁ λαὸς μένει ἀσυγκίνητος. Εἶτε γιὰτὶ ὑποχρεώθηκε τὰ τελευταία χρόνια νὰ συνεισφέρῃ περισσότερα ἀπὸ ὅσα φυσιολογικὰ εἶτανε ἱκανὸς νὰ προσφέρῃ χωρὶς νὰ βλέπῃ καὶ ταντίστοιχα ὠφελήματα, εἶτε χάρις σὲ μιὰν ἐντατικὴ πολιτικοκοινωνικὴ σοσιαλιστικὴ προπαγάντα ποὺ ἀρχισε τώρα τελευταία νὰ πλῶνεται καὶ νὰ κερδίζει

καθημερινὰ ἔδαφος μέσα στὶς λαϊκὰς μάζες, ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ λαὸς ἔρχισε νὰ καταλαβαίνει πὼς ἡ ἐθνικὴ λευτεριά εἶναι γιὰ αὐτὸν οὐσιαστικὰ μιὰ ἄλλη μορφή ἐκμετάλλεψης οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς ποὺ στὸ βάθος τὸν ἀφήνει ἀσυγκίνητο. Πῶς ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ χορέψῃ καὶ νὰ τραγουδήσῃ ὁ λαὸς τὴ στιγμὴ ποὺ βλέπει πὼς τὸν ἕνα ζυγὸ τονε διαδέχτηκε ὁ ἄλλος καὶ πὼς ἡ ἴδια οκλαβιά ἐξακολουθεῖ νὰ τοῦ πιέζει τὸ στήθος; Γι αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζομε παλλαϊκὴν χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμὸ. Οἱ γιορτῆς θὰ εἶναι γιορτῆς τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης μὲ ἀσυνείδητη συμμετοχὴ καὶ τῆς μικροαστικῆς, ποὺ ὁ λαὸς θὰ μείνῃ ἀποτραδηγμένος καὶ ξένος ἢ τὸ πολλὸν πολλὸν ἕνας σὰν ἀπλὸς θεατῆς ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ νὰ παρακολουθήσῃ μιὰ γιορτῆ ἢ μιὰ διαδήλωση. Ἐπειτα ἔρχεται τὸ ζήτημα. Ὅ,τι δημιουργήθηκε στὸ διάστημα τῆς ἑκατονταετίας, εἶναι ἀληθινὰ ἀξιο γιὰ θαυμασμὸ καὶ γιὰ περηφάνην ἀναμέτρηση κ' ἐπίδειξιν ὅπως φαντάζεται ὁ κ. Χαριτάκης; Ἐγὼ δὲ θέλω νὰ ρηθῶ τὴν πρόδοο. Μιὰ πρόδοο σημαντικὴ σημειώνεται βέβαια σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ὕλικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς μὰ ἀν αὐτὴ ἡ πρόδοο εἶναι τόσο σημαντικὴ ὥστε νὰ μᾶς δίνῃ τὸ δικαίωμα νὰ περηφανευόμαστε, ἀφιβάλλω πολλί. Ἄς ἰσχυρίζονται μερικοὶ πὼς δὲν καταφέραμε τίποτα. Ἡ πρόδοο εἶναι ἀναμφισβήτητη. Ἀλλὰ βέβαια δὲν εἶναι καὶ γιὰ θαυμασμὸ καὶ γιὰ περηφάνην ἀναμέτρηση. Πολλὸν περισσότερα μπορούσαμε νὰ ἔχομε δημιουργήσει. Ἐχωριστὰ βρισκω πολλὸν θλιβερό πὼς ἡ ἑκατονταετία μᾶς βρῖσκει καὶ πάλι δίχως γλώσσα. Πῶς νὰ περηφανευτοῦμε τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν καταφέραμε ἀκόμα νὰ δημιουργήσομε γλώσσα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ προσπάθεια γιὰ μιὰ γλωσσικὴ ἀπολύτρωσιν συναντάει καὶ σήμερα τὴν ἴ-